Partijgenoten

Vanavond is een programma op televisie, en dat is Andere Tijden. En dat gaat over de Hel van Hoog Catherijne eind jaren negentig.

Er waren daar 1200 mensen, 1200 dak- en thuislozen, die sliepen in hun eigen poep en pies. En niemand keek naar ze om. En niemand leek ze te kennen. Op Riet van Denderen na.

Riet was een oude vrouw, gepensioneerd, toen al. Die zorgde voor die mensen. Die kwam er, was ontzettend warm, maar ook zeer streng. Want reken maar dat ze ook ontzag voor Riet hadden.

Riet zal vanavond niet kijken, ze kan het niet zien. Sommigen leven nog, anderen zijn dood en die mist ze. Riet is mijn echte held. Gelijke kansen, kans om weer mens te zijn, onderdeel van de samenleving. Dat is wat we wilden bereiken in deze stad Utrecht, toen na die beelden van de Hel van Hoog Catherijne. En dat is gelukt.

Die Jan, waar ik eerder vandaag over sprak, bij het hostel Hogelande, die was opgegeven. Die had zichzelf eigenlijk ook opgegeven. Als je hem nu zou zien op een grote foto… de vrolijkheid en de vriendelijkheid spat van hem af. En waren ook in die periode soms mensen in Utrecht die zeiden: ‘moet dat nou? Ze hebben het toch allemaal zelf gedaan. Eigen schuld dikke bult. Ze lossen het zelf maar op.”

Maar het is ook iemands broer. Iemands zus. Iemands vriend. En ik ben nog steeds apetrots dat we in Utrecht die opgave op ons hebben genomen en dat al deze mensen weer met zelfrespect een leven hebben opgebouwd. En dat is ook de samenleving waar ik van droom en wat volgens mij nu weer meer dan ooit op het spel staat. Een samenleving waar niemand er alleen voor staat, maar waar we daadwerkelijk samen vooruit gaan, waar we beseffen dat het iemands broer is, iemands vriend is, iemands kind is. En niet zeggen ‘pech’, ‘eigen schuld’.

Beste partijgenoten, politieke basis van valse sentimenten, valse tegenstellingen, de verdeel-en-heersstrategiën van Trump, Le Pen, Farage; volksvertegenwoordigers die garen spinnen bij angst, wantrouwen en chaos: het is niet gek dat mensen soms onzeker zijn. Maar het is ook niet gek omdat we zien dat de manager op de bovenste etage, die ondanks

torenhoge winsten, hun trouwe werknemers de laan uit sturen. Denk aan ING.

Als dat er dan toe leidt dat de meest vanzelfsprekende zaken in je leven onzeker worden – kan je volgende maand de huur nog wel betalen, heb ik straks nog wel een baan – ja dan je je voorstellen dat mensen zich machteloos voelen. En we zien ook allemaal het theater in Parijs, de danstent in Turkije, de kerstmarkt in Duitsland en de metro in Brussel. Maar wat is dan de oplossing? Moeten we bang zijn voor onze buurman? Of een groot hek om Nederland bouwen? En dat zie je met Brexit, in Frankrijk met Le Pen, het Witte Huis met Trump… overal zien we mensen aan de noodrem trekken. Soms alleen aan de verkeerde.

Ja voor vaste banen, ja voor zekere pensioenen, ja, multinationals die gewoon belasting betalen, hebben nieuwe spelregels nodig. Maar nee, de spelregels zijn niet: grenzen dicht en nooit meer samenwerken. Zijn niet: anderen maar altijd de schuld geven en zijn zeker ook niet alleen maar opkomen voor jezelf en de rest kan het heen en weer krijgen.

De drie nieuwe spelregels van Lodewijk zijn voor een sociale economie, voor rechtvaardigheid voor werknemers en voor een fatsoenlijke samenleving. Niet het wantrouwen aanwakkeren, maar het vertrouwen vergroten. Niet mensen tegen elkaar opzetten, maar mensen bij elkaar brengen. Niet onzekerheid vergroten, maar nieuwe zekerheid bieden. Dat is ons antwoord.

Beste partijgenoten, vijf jaar terug waren alle politieke partijen alleen meer bezig in hun verkiezingsprogramma met ‘hoe komen we uit de crisis?’. Wij bezuinigden in ons verkiezingsprogramma, ook vastgesteld door het congres, zo’n 50 miljard. De SP overigens 45 miljard. De VVD 51 miljard. Dat was de dominante opgave die we met z’n allen voelden.

Nu lees je in de analyses van de verkiezingsprogramma’s van de meeste zittende partijen allemaal dezelfde opgave. Ze komen allemaal in de analyse op ‘er is een kloof’, ‘er is een tweedeling’. Bij twee zittende partijen niet. VVD en PVV. Dat is opvallend.

En wat is dan het antwoord van de VVD? Als je het verkiezingsprogramma leest, dan is het antwoord van de VVD: onzekerheid. ‘Een rampenplan voor driekwart van Nederland’ zou een goede titel zijn voor het verkiezingsprogramma van de VVD in mijn ogen.

Want als je het leest dan zie je: iedere vorm van zekerheid op werk wordt afgeschaft. Meer flexcontracten. Soepel ontslagrecht. Een korte WW. En als kers op de taart willen ze cao's niet meer algemeen verbindend verklaren. Staat bijna weggeschreven op bladzijde 32 van het verkiezingsprogramma. En wat dat betekent – ik hoop dat iedereen in Nederland dat nog beseft, en dat ze daar ook naar kijken als ze denken 'ja, Mark Rutte, toch een aardige man…'

Het niet meer algemeen verbinden verklaren van cao's betekent dat werkgevers zich niet meer hoeven te houden aan de afspraken uit die cao. Hier ontstaat een ratrace door. Een ratrace naar de bodem voor de Nederlandse werknemers. Voor jullie. Voor ons allemaal. En zo'n samenleving zouden we niet moeten willen. Je gaat concurreren op inkomen, vakantiedagen, pensioen… Opdrachtgevers hoeven zich geen snars meer aan te trekken als door sluwe constructies allerlei mensen worden onderbetaald. Het is uiteindelijk de visie van de VVD om niet de ondernemingen, maar mensen met elkaar te laten concurreren. En dat is niet onze visie. Mark Rutte vergeleek visie eerder als een olifant die het uitzicht belemmert. Nu stampt Mark met zijn visie als een olifant de zekerheden van mensen plat.

En dan prijs ik mij gelukkig met een fractie, en met Lodewijk, onze minister van sociale zaken die het gevecht is aangegaan. Tegen de flex, tegen de automatische voortgang van dat het steeds meer normaler wordt dat je je hele leven afhankelijk bent van iedere keer weer een nieuwe baas en een nieuwe baan. En dat is een titanengevecht, hij kan dat ook niet alleen, ik had ook niet verwacht dat dat nu ineens allemaal hosanna is, maar we zijn het gevecht aangegaan met Lodewijk voorop, en dat gevecht, dat wordt ons gevecht ook voor de komende jaren. De strijd voor vast werk, voor goed werk, beste partijgenoten, die is nog maar net begonnen.

En als je dan kijkt naar het antwoord van de PVV. De PVV vergroot het wantrouwen van mensen in elkaar. Verkiezingsprogramma: nul asielzoekers, geen immigranten uit islamitische landen, grenzen dicht, geen geld meer voor ontwikkelingshulp en kunst. Verbod op de Koran. Wat dat betekent kwam na goed doorvragen van Buma van het CDA naar voren in het debat in de Kamer. De politie naar huizen sturen om daar Korans uit te halen…

Partijgenoten, een partij als de PVV sloopt het woord 'samen' uit samenleving. Wij kunnen en zullen nooit met de PVV in zee gaan. Nooit.

En beste partijgenoten, ik vind eerlijk gezegd het ook onbestaanbaar dat andere partijen dat wel zouden willen. Dus ik zou willen zeggen: beste Henk en beste Mark, ik vraag jullie, zeg nee tegen een politiek van uitsluiting, spreek je uit, zwijg niet.

Partijgenoten, de strijd tegen onverdraagzaamheid en tweespalt is lang en permanent. Zo lang er partijen zijn die belang hebben bij ruzie en verdeeldheid, hebben wij als sociaaldemocraten werk te verrichten. En wij zullen er staan. De toekomst van Nederland is mooi, daar ben ik van overtuigd. Als we er maar samen in slagen om mensen weer bij elkaar te brengen en kansen te geven, zoals Jan waar ik het eerder over had.

Ik ben trots op dat soort mensen. Ik ben trots op Jan die dan toch weet op te staan. Ik ben trots op de vrijwilligers van de voetbalclub van mijn zoontje. Wij maken keuzes in het verkiezingsprogramma voor 100.000 nieuwe banen. Ik benoem het nog een keer omdat ik het zo belangrijk vind dat we ons bewust zijn van wat we daarmee doen.

Daarmee brengen we dus weer het cement terug in de samenleving. Investeren we in wat ons samenbrengt in plaats van wat ons scheidt. Volgens mij een cruciale keuze. Want door je buren te kennen voel je je ook veiliger. En met wijkagenten voorkom je radicalisering. Met de hostels in Utrecht voor dak- en thuislozen vergroot je de veiligheid. Dat is allemaal niet met militairen op straat. Dat is slechts makkelijke praat.

Maar vandaag hebben we onze inzet vastgesteld voor een betere toekomst voor de wereld. En we hebben nu nog twee maanden voor de verkiezingen. En we hebben nog heel veel mensen te overtuigen. Want laten we ook eerlijk zijn tegen elkaar, links staat er op dit moment nog niet goed voor. Maar dat kunnen we kenteren. Die overtuiging moeten we ook voelen, omdat er nog heel veel te winnen valt. En daarom gaan wij de komende twee maanden met elkaar de straat op, u, ik, wij allen, nog meer dan we normaal doen, met normaal duizenden partijgenoten, vrijwilligers, gaan we in gesprek met de kiezer. We willen meer dan een miljoen mensen spreken. Mensen die het geschreeuw zat zijn. Mensen die niet tegen elkaar willen worden opgezet, maar meewerken aan een land waar we allemaal trots op zijn.

Wij zullen laten zien dat dit land niet wordt gemaakt door schreeuwers. Tegen de politiek van ieder voor zich. Wij staan voor de waarden solidariteit, gelijke kansen, vooruitgang en rechtvaardigheid als sinds onze oprichting, en dat staan we nog steeds. Wij gaan in gesprek met iedereen

die vindt dat elk kind recht heeft op gelijke kansen om het beste uit zichzelf te halen. Iedereen die vindt dat je hulp moet krijgen als je een keertje pech hebt en iedereen die vindt dat hard werken beloond moet worden ongeacht afkomst of van wie je houdt.

Al die mensen, de overgrote meerderheid van de Nederlanders, die mensen vinden u, mij, de PvdA aan hun zijde. Wij gaan er voor strijden voor onze idealen. Voor een goede verkiezing, want de toekomst van het land, van al die kinderen staat op het spel.

Maar ook de toekomst van ons, want ik wil leven in een samenleving waar mensen als Jan altijd op kunnen rekenen dat als je pech hebt, zelfs als je zelf een stomme fout hebt gemaakt, wij laten je niet in de steek. Wij geven je nog een kans. Dat is mijn partij.

Dankjewel.